

Zespół pałacowy (XVIII-XXw)

Współrzędne: Szerokość - 51.724822, Długość - 23.09176

Wzmianki o Jabłoniu jako osadzie pojawiają się już w XV wieku, kiedy należał do Wielkiego Księstwa Litewskiego. Jego pierwszymi właścicielami byli Połubińscy, herbu Jastrzębiec, którego elementy stanowią podstawę obecnego herbu gminy Jabłoń. W XVII wieku dobra Jabłoń należały do rodzin Firlejów i Potockich. Na początku XIX wieku majątek Jabłoń przejmuje Piotr Strzyżowski. Na jego bazie utworzył ośrodek rolno-hodowlany. Założył park oraz zbudował pałacyk w stylu klasycystycznym ok. 1812r. Lata 1855-84 to okres władania dobrami Jabłoń hr. Łubieńskich. Staraniem Amelii Łubieńskiej w Jabłoniu i okolicy powstaje pięć szkół wiejskich. W okresie powstania styczniowego dwór stanowi schronienie dla powstańców, a jego właścicielka Amelia Łubieńska za tę działalność została zesłana na Sybir. W latach siedemdziesiątych XIX wieku dwór w Jabłoniu pada ofiarą prześladowań za działania wspierające walkę Unitów z prawosławiem. Łubieńscy musieli opuścić Jabłoń, a 1884r. majątek nabywa August Zamoyski z Różanki dla swego syna Tomasz hr. Zamoyski wznosi w 1891 roku późno klasycystyczny dwór. Jego projektantem jest Ksawery de Makowo Makowski. Budowla ta będąca obecnie wschodnią oficyną pałacową została wzniesiona jako wolno stojąca. Zamoyski od samego początku traktował tę budowlę jako rezydencję przejściową. Neogotycki pałac został wybudowany przez hrabiego Tomasza Zamoyskiego w latach 1904-1905 na miejscu rozebranego pałacu Strzyżowskich. Pałac był wzorowany na angielskich rezydencjach z czasów przełomu późnego gotyku i początków renesansu. Jego projekt powstał w pracowni, wiedeńskich architektów Fellnera i Helmera. Został wzniesiony na planie wydłużonego prostokąta. Niezwykle charakterystyczne dla pałacu są duże okna o kamiennych podziałach, typowe dla architektury angielskiej. Najbardziej "gotycka" w charakterze jest kaplica zamkowa. Dostawiona jest do tylnej ściany galerii, która łączy pałac z oficyną. Jest skromną prostopadłościenną budowlą o wnętrzu oświetlonym przez pięć ostrołukowych okien. W roku 1906 ukończono budowę oranżerii. Była ona pierwotnie przykryta szklanym dachem. W dalszej kolejności wzniesiono kordegardę domek odźwiernego oraz bramę wjazdową. Wszystkie te budowle ukończono do 1909 roku. Rezydencja Zamoyskich w Jabłoniu była budowlą bardzo nowoczesną. Zaopatrzona była w instalację centralnego ogrzewania, wodną i kanalizacyjną. Posiadała system klimatyzacji grawitacyjnej, oświetlenie elektryczne oraz windę. Pałac posiadał własne ujęcie wody (pompę głębinową) oraz elektryczną pompę ciśnieniową pozwalającą doprowadzić wodę do łazienek znajdujących się na piętrze. Tuż przed wybuchem I wojny światowej Tomasz hr. Zamoyski zakończył budowę zespołu folwarcznego w Jabłoniu, składającego się z siedmiu murowanych czworaków, jednego dwojaka, domu administratora i budynków gospodarczych. Czworaki nadal służą jako domy mieszkalne. Po II wojnie światowej była Szkoła Rolnicza. Od 1999 r. w rękach prywatnych.

Informacje pochodzą ze strony Polskie dwory.

Zespół pałacowy (XVIII- XX):